

Gitara basowa

Powstanie gitary basowej to efekt tego samego procesu, który zaowocował skonstruowaniem [gitary elektrycznej](#). [Kontrabasy](#), wykorzystywane w orkiestrach rozrywkowych, były zbyt ciche by ich dźwięk mógł przebić się przez tutti pozostałych instrumentów. Dlatego też zaczęto je nagłaśniać z pomocą mikrofonu, a z czasem, na wzór gitary elektryczno-akustycznej skonstruowano kontrabas elektryczny (ang. **electric upright bass, electric bass). Problem głośności został rozwiązany, ale rozwój gitar elektrycznych uświadomił jeszcze jedną niedogodność kontrabas, nawet elektrycznego: nieporęczny rozmiar i duży ciężar.**

Pierwszą próbę stworzenia niskobrzmiącego, ale poręcznego instrumentu podjął na początku lat 30 Paul H. Tutmarc, amerykański muzyk i producent gitar hawajskich. W 1933 roku skonstruował mały, elektryczny kontrabas z korpusem z litego drewna, a w 1935 roku wprowadził do katalogu swojej firmy instrument Audiovox, model 736 „Bass-Fiddle”. Choć w nazwie pojawiło się określenie „basowe skrzypce”, to Audiovox 736 niewiele różnił się od współczesnej gitary basowej: miał gryf z progami, korpus typu *solid body*, przystawki i potencjometry. Jednak instrument Paula Tutmarca i jego syna Buda niestety wyprzedził swój czas: aż do końca lat 40. nie cieszył się powodzeniem i był prawie nieznan, mimo że pod marką Serenader pojawił się w 1948 roku w ogólnokrajowym katalogu sprzedaży wysyłkowej.

Nastawienie zarówno producentów, jak i odbiorców, zmienił dopiero komercyjny sukces gitar elektrycznych. W roku 1951 Leo Fender, po bardzo dobrym przyjęciu gitary Broadcaster, skonstruował na jej wzór gitarę basową nazwaną Precision Bass (w skrócie P-Bass). Do jej skonstruowania wykorzystał wcześniejsze doświadczenie w produkcji gitar elektrycznych: korpus z litego drewna z wycięciami ułatwiającymi grę w wyższych pozycjach, przetworniki przetwarzające drgania strun na sygnał elektryczny, wysyłane kablem do wzmacniacza, a stamtąd do głośników [[więcej w haśle gitara elektryczna](#)]. Różnicę stanowił rozmiar, ponieważ aby uzyskać niskie dźwięki potrzebne były grubsze i nieco dłuższe struny, co wpłynęło na budowę całego instrumentu. Podobnie jak w kontrabasie zastosowano cztery struny strojone w kwartach (E' – A' – D – G), wykorzystano także gitarowy gryf z progami, ułatwiający większą niż przypadku kontrabas precyzję gry (stąd też nazwa Precision).

Podobieństwo do obydwu instrumentów sprawiło, że po gitarę basową sięgnęli zarówno kontrabasiści, jak i gitarzyści, co wydatnie przyczyniło się do rozpowszechnienia nowego instrumentu. Gitara basowa w ciągu kilku lat zadomowiła się w zespołach grających muzykę rockandrollową, bluesową, soulową, a z czasem także jazzową. Stała się wygodnym, funkcjonalnym, a także, co istotne, stosunkowo tanim zamiennikiem kontrabas i kontrabas elektrycznego.

Na przestrzeni lat gitary basowe przeszły stosunkowo niewielką ewolucję. W 1960 roku Leo Fender wprowadził na rynek model Jazz Bass (tzw. J-Bass) większy i cięższy niż Precision, od którego różnił się także dwiema przystawkami (P-Bass miał tylko jedną), co dawało inną barwę (P-Bass ma bogatszy i głębszy niski rejestr, J-Bass ma jaśniejsze i bardziej złożone brzmienie wyższych rejestrów). Fender ustalił tym samym swoisty kanon: mimo upływu lat Fender Precision i Jazz Bass Fendera wciąż są najchętniej kupowanymi i kopiowanymi modelami gitar basowych.

Ważną innowacją stała się gitara basowa bez progów, tzw. bas bezprogowy. Łączy on cechy gitary basowej i kontrabas: bezprogowa konstrukcja ułatwia granie efektywnych [glissand](#), daje delikatne, bardziej miękkie niż w przypadku basu z progami brzmienie, a jednocześnie jest bardziej dynamiczna niż kontrabas. Pierwsze tego typu gitary basowe pojawiły się w produkcji ok. 1966, a ich standard ponownie ustaliła firma Leo Fendera produkując w 1970 bezprogową wersję Precision Bass.

Nowy kierunek rozwoju gitary basowej pokazał w latach 80. konstruktor Ned Steinberger, który wprowadził niewielkich rozmiarów gitary basowe zbudowane z tworzywa sztucznego, z nowatorskim mocowaniem strun (bez główki). W tym też czasie pojawiły się gitary basowe pięcio- i sześciostunowe. Zwiększyły one możliwości brzmieniowe gitarzystów basowych

i umożliwiły uczynienie z nich instrumentu o wiodącej roli w zespole, o czym świadczy gra takich wirtuozów basu jak Victor Wooten, Anthony Jackson, Les Claypool czy Wojciech Pilichowski.

Mariusz Gradowski